

DE HERVORMDE VAAN

Orgaan van de bond van Nederlandse Hervormde Mannenverenigingen op Gereformeerde Grondslag

68e jaargang - No. 12 - december 2008

Bond van de Ned. Hervormde Mannenverenigingen op Gereformeerde Grondslag
75
jaar!

DE HERVORMDE VAAN
Orgaan van de Bond
van Ned. Hervormde
Mannenverenigingen
op Gereformeerde Grondslag

ISSN 0167 - 3564

www.hervormdemannenbond.nl

Verschijnt maandelijks. Voor leden gratis.
Niet-leden € 12,50 per jaar.
Abonnementen lopen per kalenderjaar.
Opzeggen voor 1 december.

1e voorzitter: Ds. W. Westland
Oranjestraat 106, 2983 HV Ridderkerk
tel.: 0180 - 412477

2e voorzitter: Ds. J.P. Nap
Dorpsstraat 180, 6741 AR Lunteren
tel.: 0318 - 483717

1e secretaris: Ds. J. van Dijk
Amsterdamseweg 64, 6712 GK Ede
tel.: 0318 - 615597

2e secretaris: Dhr. M. Post (Studieblokken)
Edelmanlaan 8, 3903 XP Veenendaal
tel.: 0318 - 511355

1e penningmeester: Dhr. C. Oosterom
Jan van Aemstelstraat 7, 3411 XK Lopik
tel.: 0348 - 551496

2e penningmeester: Dhr. J. van Capelleveen
Valleistraat 60, 3901 RT Veenendaal
tel.: 0318 - 516930

Lid: Ds. E. de Mots
Hongaarseplein 14, 3252 AR Goedereede
tel.: 0187 - 493935

Lid: Ds. J.H. Lammers (Thernadagen)
Pellikaan 34, 2986 TB Ridderkerk
tel.: 0180 - 424636

Lid: Ds. A.D. Goijert (Redactie-adres)
Dorpsstraat 17, 3751 EM Bunschoten
tel.: 033 - 2982760

Overlijdensberichten:
J. Bout & Zn., Postbus 3, 1270 AA Huizen
e-mail: info@boutdruk.nl (o.v.v. Herv. Vaan)

Mutaties:
Schriftelijk melden aan het Bondsbureau
Bestuurswijz. moeten naar de 1e secretaris

Adres administratie:
Hervormd Bondsbureau,
Beatrixstraat 20a, 3862 DB Nijkerk
tel.: 033 - 2456699 fax: 033 - 2463322
e-mail: bondsbureau@filternet.nl
Bankrekeningnr. 3778.71559 t.n.v.
Ned. Herv. Mannenbond op G.G. te Nijkerk

Inzenden kopij januari-nummer

De kopij voor het januari-nummer moet vóór
22 december bij de drukker (info@boutdruk.nl) aanwezig zijn.

Woorden van Kohlbrugge

God is genadig

Lucas 1 : 5-13

God doet veel meer dan de mens verwacht; want Zacharias en Elisabeth hebben wel om een kind gebeden, maar zeker ook - en dat moeten wij niet vergeten - om een kind, dat Israël vertroosten mocht in zijne druk; dat zij echter die zouden voortbrengen, waarvan Jesaja en Maleachi geprofeteerd hadden, daaraan hebben zij voorzeker nooit gedacht. Dat is nu de vrucht van het lange wachten en verbeiden, van het hopen op God, dat daaruit iets kostelijks voortkomt, iets wat zelfs onze stoutste verwachtingen te bovengaat, zodat wij met Jacob zeggen: „Dat had ik niet gedacht”. Immers het kind, dat geboren zou worden, was niets minder dan de tweede Elia. Nu zouden wij verwachten, dat hij ook zo zou heten. Menselijk bedenken zou hem ook stellig die naam gegeven hebben. Maar nee: „Gij zult zijnen naam heten Johannes”.

„Johannes” betekent: God is genadig. Evenals de kameel, van liefde broemmende, zich uitstrekt over zijn jongen, zo strekt God Zich in ontferming uit over Zijne armen en ellendigen. Daaruit zien wij dat de goedertierenheid en vriendelijkheid van God onze Zaligmaker alsnu verschenen is, en dat God genadig is en genadig wil zijn, dat Hij bekering ten leven en daarenboven het eeuwige leven in Christus geven wil degenen, die het bij Hem zoeken.

Inhoud

blz.

Woorden van Kohlbrugge	2
Meditatie	3
Bijbelstudie O.T.	4
Bijbelstudie N.T.	7
Van de voorzitter	11
In the picture	11
Organisatienieuws	13
Overlijdensberichten	14
Boekbespreking	15
Inhoudsopgave Herv. Vaan 2008.	15

"Toen zei ik: Zie ik kom!"

Psalm 40 : 8a

Waar zie je in onze steden en grote dorpen nog kinderen verstoppertje spelen? Waar hoor je hen nog enthousiast roepen: "Ik kom, wie niet weg is, is gezien" Er is geen ruimte meer voor. Het verkeer is te gevaarlijk. In deze tekst horen we ook iemand roepen: "Ik kom". De vraag is, wie dat zegt, wie komt er en vanwaar en waarheen?

Geen moeilijke vraag. Het staat boven de Psalm. Het is een Psalm van David. Hij heeft hem gegeven aan de koorleider om gezongen te worden in het heiligdom.

Een van de machtige liederen uit Gods eigen liedboek, waar je de heiligen in het hart ziet. Goed, eerst dan David. Op de dag van zijn troonsbestijging treedt koning David voor het aangezicht van God. Wat heeft hij meegenomen? Een boekrol. Het boek van Mozes. Daarin Gods heilige Wet. Alsof hij zeggen wil: "Naar die Wet wil ik leven.

Die zal mijn handel en wandel bepalen." Hij weet dat dit God welbehaaglijk is. De Wet van God in zijn hand niet alleen, maar in zijn hart. In het binnenst ingewand. De Heere vraagt van vorst en volk gehoorzaamheid. Aan Zijn wil en Wet. Dat is nog belangrijker dan het brengen van offers, hoewel door de Heere ook geboden. Zonder bloedstorting is er geen vergeving. Het komt echter aan op het hoe. Met welke gezindheid de offers gebracht worden. Met schuldbesef? Met verlangen om hartelijk God te dienen en voor Hem te leven? "Er is verschil tussen offer en offer. Weten alleen de mensen er van of weet God er ook van?" (Kohlbrugge)

Maar nu verder met: "Zie, ik kom". Volgens Heb. 10:5-7 spreekt hier ook de Messias. De Zoon van God spreekt d.m.v. de woorden van David tot Zijn hemelse Vader. Een wonderlijke ineensmelting van het een in het ander.

De Een in de ander. Het "ik" is wel te onderscheiden, maar niet te scheiden.

Of David zich dat ook bewust was? "Er staat in het OT meer van Christus, dan dat de OT-ische heiligen zich misschien wel bewust waren" (Henry). Wat kunnen wij daarvan weten? Alleen wat ons geopenbaard is.

De mens zou in zonde vallen. Hoe kon de mens verlost worden? Naar recht? Wie moest dat doen, wie kon dat doen? Alles en iedereen zou te kort schieten. Daar is raad gehouden en gekomen in de hemel. De eeuwige Zoon van God heeft Zich aangeboden en gezegd: "Vader dat zal Ik doen. Ik zal naar de verloren mens gaan. Ik zal Uw wil doen. Ik zal Mijzelf opofferen en daarmee de offerdienst voor altijd afschaffen. Ik ben het niet verplicht, maar Ik verklaar Mij van harte en gewillig bereid voor dat grote werk".

Die komst en dat werk heeft God laten afbeelden door heel de offerdienst en laten opschrijven in Zijn Woord en toen kwam Hij. Gods Zoon Zelf, in hoogst eigen Persoon. Op zekere dag, toen het Gods tijd was. Toen Hij met aftellen klaar was. Met minder kon het niet, Hij moest er aan te pas om zondaren te zoeken en te redden. Daarvoor moest Hij zwaar lijden, Gods toorn op Zich nemen, de vloek dragen en zo een eeuwige gerechtigheid verwerven.

Deze maand denken we er heel bijzonder aan. Het is weer advent. Hij komt. Hij is gekomen en Hij komt terug.

En nu wij. Wat is ons antwoord? Heere, ik kom tot U. Zoals ik ben. Met mijn zonde en schuld. Met lege handen, maar ook met Uw beloften. Laat het Kerstfeest mogen worden in mijn hart, anders ben ik echt gezien, dan is het voor eeuwig te laat. Feest voor het eerst en opnieuw. Bij mij en bij heel de wereld. Zo komt God aan Zijn eer!

Ds. J.H. LAMMERS

2 Koningen 4 : 8-37

Vers 8-10

In ons schriftgedeelte zien we opnieuw een vrouw. Ze heeft een andere levensproblematiek dan de vrouw uit vers 1-7. Zij is de actieve persoon. Haar man staat op de achtergrond. Het lijkt erop dat hij alles goed vindt. We zijn in Sunem. Sunem ligt in de buurt van (het latere) Nazareth, ergens tussen de berg Karmel en de geboorteplaats van Elisa, Abel-Mehola.

De vrouw uit Sunem wordt genoemd "een grote vrouw" (vers 8). We zouden kunnen zeggen: ze is een welgestelde vrouw. Ze is niet alleen groot in maatschappelijk opzicht, maar vooral in zedelijk en geestelijk opzicht. Het is een donkere tijd vanwege de afval van God en de afgondendienst. Deze vrouw vreest echter de Heere.

Het geloof, dat de Heere werkt, is te allen tijd door de liefde werkend. Elisa verblijft vaak in Samaria, de residentie van de koning. Maar ook is hij vaak op de berg de Karmel te vinden, waar God het gebed van Elia verhoorde en aan het volk liet merken dat Hij de enig ware God is (1 Koningen 18). Regelmatig gaat hij op reis om de profetenscholen te bezoeken en om het volk op verschillende plaatsen te onderwijzen.

Elisa passeert Sunem regelmatig. Sunem ligt ongeveer dertig kilometer van de Karmel. De vrouw weet dat de profeet nog enkele uren moet reizen. Ze nodigt Elisa een keer uit om brood te eten bij haar. Er staat dat ze bij Elisa aanhoudt. Daaruit maken we op dat Elisa zich aanvankelijk verzet. Hij jaagt niet opzettelijk de omgang na met voorname mensen. Uiteindelijk geeft Elisa zijn verzet op. Elke keer, als hij in de buurt is, onderbreekt hij zijn reis om gebruik te maken van de gastvrijheid van de vrouw.

Door het gedurige contact merkt de vrouw

op, dat Elisa "heilig" is. Er komt weer iets uit van haar grootheid. Ze heeft een geestelijk onderscheidingsvermogen. Er zijn in Israël veel meer profeten. Het is duidelijk te merken dat deze profeten uit zijn op eer. Elisa is anders dan de anderen. Hij is heilig.

Ze spreekt met haar man over een plan om een kamer te metselen op het platte dak van het huis, zodat Elisa daar kan logeren, telkens als hij in de buurt is. De man vindt het een goed idee en het plan van de vrouw wordt uitgevoerd. Er wordt een kamer gemetseld voor de profeet. Langs de buitentrapp kan hij omhoog. De kamer zal niet groot zijn geweest. Voor die tijd was het bijzonder. Zelfs de inboedel wordt vermeld: een bed, tafel, stoel en een kandelaar (een lamp). Iets bijzonders in een tijd dat de mensen vaak op de grond zaten en sliepen.

Het leven met de Heere wordt zichtbaar in het dagelijkse leven. De vrouw in Sunem ontvangt de profeet Elisa. Het is voor haar een geloofsbelijdenis. Alle mensen in Sunem kunnen het zien. In de kleine daad die de vrouw stelt, spreekt de vrouw uit dat de kerk voor haar niet een verloren zaak is.

Vers 11-17

Elisa denkt, als hij voor de eerste keer in zijn kamer verblijft: Wat kan ik nu eens voor deze vrouw terug doen? Hij roept zijn knecht Gehazi die wij hier voor het eerst tegenkomen en vraagt via hem of de vrouw wil boven komen. Hij vraagt of hij een goed woordje kan doen bij de koning of de generaal. Per slot van rekening heeft Elisa zijn hulp gegeven bij een veldtocht. Misschien kan er tegen een goede prijs geleverd worden aan het hof, of zijn er fiscale voordelen te behalen of misschien kan

haar man een belangrijke plaats ontvangen in het leger.

De vrouw wijst het aanbod af. Daarin komt opnieuw haar grootheid uit. Ze is tevreden. Ze hoeft niet meer te hebben dan ze heeft (vers 13). Elisa verneemt van zijn knecht dat de vrouw geen zoon heeft (vers 14). Geen zoon, dat betekent geen erfgenaam. Geen vreugde op de dag van de Messias. In Israël hoopte men dat het nageslacht erbij zou zijn als de Messias zou komen. Verandering is niet te verwachten, want haar man is oud geworden.

De vrouw wordt opnieuw geroepen. Blijkbaar is ze weer naar beneden gegaan en wil ze de profeet niet tot last zijn. Elisa verzekert haar dat ze over een jaar een zoon in haar armen zal hebben (vers 16). Ze wil niet dat er een verkeerde verwachting wordt gewekt, als het niet waar is. Na een jaar wordt de belofte inderdaad vervuld. Ze wordt al spoedig zwanger en na een jaar omhelst ze een zoon, precies zoals Elisa heeft gezegd. Het kind dat geboren is biedt de ouders veel levensvreugde.

Vers 18-26

Op een dag is de jongen (hij zal een jaar of vier geweest zijn), met zijn moeder alleen thuis. Vader is aan het werk op het land. Het is de drukke oogsttijd. Er wordt gemaaid. De jongen mag van zijn moeder naar buiten gaan om zijn vader te helpen. De jongen spant zich nogal in en ineens klaagt hij over een vreselijke hoofdpijn. De vader reageert nogal laconiek. Het is niet duidelijk of de vader de situatie verkeerd inschat of dat hij door de drukte niet voldoende aandacht aan zijn zoon besteden kan. In elk geval geeft hij een van de knechten de opdracht om het kind naar huis te brengen. Zelf gaat hij niet mee.

We weten niet wat er met de jongen aan de hand is. Er wordt wel gedacht aan een zonnesteek. Hoe dan ook, het is zeer ontroerend als we de bezorgde moeder de gehele morgen met het doodzieke kind op schoot zien zitten. Ze verkeert in duizend zorgen. Ze koestert de jongen met de liefde van haar hart. Meer kan ze niet doen. Het gaat met de jongen echter snel achteruit. Onverwacht blaast hij zijn laatste adem uit (vers 20).

Ondanks het feit dat de vrouw de Heere vreest en weet dat de Heere sterker is dan de dood, is zij een gebroken vrouw. Haar enigste kind, het kind van al haar verwachtingen, is van haar afgenomen. Elisa zegt straks van haar dat haar ziel bitter bedroefd is (vers 27). Haar angst voor teleurstelling is bewaarheid. Ze heeft niet om een kind gevraagd. Ze heeft haar kind als door een wonder gekregen. En nu wordt het kind van haar weggenomen.

De Sunamietische vrouw denkt ongetwijfeld aan datgene wat Elisa eens heeft verteld over zijn voorganger Elia. Deze heeft eens de zoon van een weduwe te Zarfath in Gods kracht opgewekt (1 Koningen 17: 17-24). Waarom zou de Heere niet hetzelfde kunnen doen door middel van Elisa? De Geest van Elia rust toch op hem? Maar dan is er de volgende beproeving. Op het moment dat ze Elisa nodig heeft, is hij ver weg.

Ze neemt onmiddellijk haar maatregelen. Het eerste wat ze doet dat ze het kind neerlegt op het bed van Elisa in de opperkamer (vers 21). Ze doet de deur op slot. Niemand mag hem vinden, voordat Elisa er is. Anders begraven ze hem. Dat gebeurt in het oosten vaak op dezelfde dag. Het tweede dat ze doet is dat ze naar het land gaat, waar haar man is (vers 22). Ze vraagt om een knecht met een ezelin. Want ze wil direct op reis naar Elisa. De man begrijpt er niet veel van. Blijkbaar is er in Sunem geen gemeente. De vrouw en haar man moeten er dertig kilometer voor reizen om naar het onderwijs van de profeet te luisteren op de Karmel. Maar het is vandaag geen sabbat of feestdag, zo zegt de man.

De vrouw volhardt in haar geloof. Ze snijdt de bezwaren van haar man af met één woord. Er staat: Het zal wel zijn (vers 23). Eigenlijk staat er maar één woord, namelijk "Sjaloom". De man zou nu aan moeten bieden om zelf mee te gaan. Hij doet dat echter niet. Wel geeft hij een ezelin en een knecht mee, die hij eigenlijk nauwelijks kan missen vanwege het vele werk.

Zij zadelt de ezelin en zegt tegen de knecht: "Drijf en ga zo snel mogelijk. Stop niet, behalve als ik het zeg" (vers 24).

Als de vrouw de berg Karmel nadert, ziet Elisa haar in de verte en hij zegt tegen Gehazi: "Daar komt de vrouw uit Sunem aan. Loop snel naar haar toe en vraag: Is het wel met u? Is het wel met uw man? Is het wel met uw kind?" De vrouw stort haar hart niet uit

bij de knecht van Elisa. Het enige dat ze zegt is: "Het is wel" (vers 26). Weer staat er het woord: "Sjaloom". Dat betekent letterlijk vrede. Het is vrede. En dat zegt ze terwijl haar zoon dood is. Het is wel met mijn zoon, want ze denkt bij zichzelf: Hij is opgenomen in de heerlijkheid van God. Het is wel met mij en met mijn man, want de Heere is Degene Die ons draagt en troost.

Vers 27-31

Tegenover Gehazi is de vrouw zwijzaam. Aangekomen bij Elisa, stort ze haar hart uit. Ze grijpt zijn voeten vast. Gehazi probeert haar weg te trekken. Hij is een belemmering voor de vrouw. Elisa neemt het voor de vrouw op. De vrouw spreekt niet uit wat er precies gebeurd is. Het enige wat ze zegt is: "Heb ik niet gezegd dat ik bang was voor een teleurstelling?"

Elisa begrijpt direct dat de jongen gestorven is. Hij geeft de opdracht aan Gehazi om vooruit te lopen naar het huis van de Sunamietische, om zijn staf op de jongen te leggen. Elisa zal zelf volgen, maar nog niet meteen. Hij wil eerst alleen zijn met God. De Heere heeft het voor hem verborgen gehouden. Hij worstelt met God om de waarmaking van Zijn woord.

Het leggen van de staf op iemand heeft een symbolische betekenis (vers 29). Hij legt beslag op de jongen. Hij zegt hiermee: Niemand mag het kind aanraken of wegnemen zolang ik er niet ben. Hij annexeert de jongen bij voorbaat op voor het leven. Het getuigt voor Gehazi dat hij de opdracht stipt uitvoert. Hij laat zich door niemand en niets ophouden. Wat minder fraai is dat hij de plaats wil innemen van zijn meester. Hij wordt echter teleurgesteld. Er gebeurt niets. Er is geen teken van leven te bespeuren. Hij keert onverrichter zake terug en komt onderweg Elisa tegen en hij zegt: De jongen is niet ontwaakt (vers 31).

Vers 32-37

Dan arriveert Elisa in de woning. Hij doet eerst de deur op slot voor zichzelf en voor de jongen. Hij bidt tot God. Daarna gaat hij op de jongen liggen. Hij

maakt zichzelf helemaal één met hem. Zijn mond op de mond van de jongen, zijn ogen op de ogen van het kind en zijn handen op diens handen. Het lichaam van de jongen wordt langzaam warm. De profeet gaat naar beneden, loopt een paar keer door het huis heen en weer en gaat weer naar boven. Opnieuw gaat hij bovenop het kind liggen. Deze keer niest de jongen zeven maal en doet zijn ogen open. Hij geeft de jongen aan zijn moeder terug.

De Heere Jezus

Dit wonder wijst heen naar de Heere Jezus. Elisa wekt één keer een dode op en dat na een lange worsteling. De Heere Jezus wekt drie maal een dode op, het dochttertje van Jairus, de jongen van Naïn en Lazarus. Hij spreekt slechts en het gebeurt. Ons wordt verkondigd dat Christus de dood overwint, als Hij zelf de dood ingaat en na drie dagen wordt opgewekt uit de dood. In Hem wordt het waar wat Hij van tevoren zei: "Ik ben de Opstanding en het Leven; die in Mij gelooft zal leven, al ware hij ook gestorven, en een iegelijk die in Mij gelooft, zal niet sterven in der eeuwigheid" (Johannes 11: 25).

*De zoon van de Sunamietische uit de dood opgewekt.
(Uit: Kinderbijbel, Evert Kuijt)*

Gespreksvragen:

1. De man is minder op de voorgrond dan de vrouw. Welke plaats dient de vrouw te hebben in de samenleving en de kerk (vgl. Spreuken 31).
2. Alle wonderen van Elisa geschieden met gebruikmaking van bepaalde middelen. In het wonder van zalig worden zijn wij ook aan middelen gebonden. Welke zijn dat? Hoe gaan we ermee om? (Vgl. HC vr. en antw. 65)
3. De Sunamietische vrouw merkt op dat Elisa heilig is (vers 9). In het N.T. horen we ook over heiligheid (bijv. 1 Petrus 1:15, 16). Wat betekent dat? Hoe wordt een heilig leven concreet?
4. Kinderloosheid is een ernstige beproeving, toen en nu. Hoe kunnen we echtparen die geen kinderen hebben, steunen?
5. In de Bijbel lezen we soms over groot verdriet na groot geluk (bijv. Genesis 22 en 2 Kon. 4: 16, 20). Hoe is dat te rijmen met de zorg van de Heere?
6. Lees met elkaar DL 1 art.17. Welke verwachting hebben gelovige ouders van een jong gestorven kind? Waarop is die verwachting gebaseerd?
7. Spreek er met elkaar over welk nut de opstanding van de Heere Jezus voor ons heeft (zie HC vr. en antw. 45)?

Bijbelstudie N.T.

Apostelschap en voorbede

Schriftgedeelte: Efeze 3

Ds. J.C. SCHUURMAN

Het gebeurt niet zo vaak dat Paulus over zichzelf schrijft. Doorgaans gaat hij schuil achter de boodschap die hij brengt. In het eerste gedeelte van Efeze 3 horen we echter iets meer over de apostel zelf. Maar dan wel op een zuivere wijze zodat niet Paulus maar het werk van de Heere centraal staat. Bovendien bevat dit hoofdstuk een van de mooiste gebeden uit de Schrift waar we veel van kunnen leren. Al met al weer genoeg stof tot bezinning.

Aard van Paulus' gevangenschap

We krijgen de indruk dat er vragen rond Paulus' gevangenschap leven. Hoe kan het dat een dienaar van het Evangelie wordt vastgehouden? Betekent dit geen belemmering

voor de voortgang van Gods werk? Ook zijn er blijkens vers 13 lezers die wat mismoedig worden nu de apostel gevangen zit. Hun geloofsgang *vertraagt*.

Maar Paulus is zelf allerminst terneergeslagen. Hij geeft in vers 1 nadrukkelijk aan waarom hij gevangen genomen is. Om de zaak van Christus. De woorden *Om deze oorzaak* slaan vermoedelijk terug op het slot van hoofdstuk 2 waar Paulus schreef over de opbouw van de gemeente. En aan het einde van vers 1 noteert hij dat zijn gevangenschap in het belang van zijn lezers is (*voor u, die heidenen zijt*). Dankzij Paulus' bediening zijn zij tot het geloof in Christus gekomen.

Let erop dat de apostel zichzelf aanduidt als *de gevangene van Christus Jezus*. Achter de Romeinse overheid die hem arresteerde ziet Paulus zijn Meester. Zijn gevangenschap wordt

ervaren als een onderdeel van de kruisweg achter Christus aan. Ondertussen domineert de vreugde (zoals het vervolg laat zien). Wat een genade om de verdrukking zó te mogen dragen.

Een verborgenheid

Verschillende elementen uit de eerste hoofdstukken van de Efezebrief komen terug. Vooral het feit dat ook de heidenen delen in het heil. Paulus is verwonderd dat hij daarbij als een instrument in Gods hand is gebruikt. Zoals de lezers *hebben gehoord* is Paulus *de bediening (= bediening) van de genade van God gegeven*. Hem is opgedragen om Gods genade te verkondigen en uit te delen.

Daarbij gaat het om een *verborgenheid* (vers 3). In de brieven is dit een merkwaardig woord voor het raadsplan van God. Het geeft iets aan van de Goddelijke oorsprong. Wat de Heere doet hadden mensen nooit kunnen bedenken. En het merkwaardige zit vooral hierin dat het geen verborgenheid is die verborgen blijft. Het is een verborgenheid die juist geopenbaard wordt.

Paulus weet daar zelf alles van. Want God heeft hem *door openbaring* Zijn heilsplan *bekend gemaakt*. Rond het keerpunt op de weg naar Damaskus. Maar ook later. Op de een of andere manier kreeg Paulus meerdere openbaringen (zie 1 Kor. 11 : 23 en 2 Kor. 12 : 1). Tussen haakjes geeft de apostel in de verzen 3b en 4 aan dat hij al eerder iets (*met weinige woorden*) heeft geschreven over *deze verborgenheid van Christus*. Daaraan konden de lezers merken dat hij ervan op de hoogte was.

Opnieuw de heidenen als erfgenamen

Nú heeft Paulus gelegenheid om er dieper op in te gaan. Volgens vers 6 is de precieze inhoud van Gods verborgenheid het feit dat ook de heidenen binnen de lichtkring van Gods openbaring getrokken zijn. In hoofdstuk 2 kwam dit wonder al naar voren. De heidenen zijn *medeërfgenen* van het heil. Ze behoren tot *hetzelfde lichaam* van Christus (samen met gelovige Joden). En ze zijn *medeelgenoten van Gods belofte in Christus, door het Evangelie*.

Valt Paulus in herhaling? Niet helemaal. Want het eigene van hoofdstuk 3 is dat hij laat zien dat dit wonder via zijn apostolische bediening bekend is gemaakt!

Voorheen (*in andere eeuwen*) was deze verborgenheid nog *niet bekend gemaakt aan de kinderen van de mensen* (vers 5). Tenminste niet zoals het nú geopenbaard is *aan Gods heilige apostelen en (nieuwtestamentische) profeten, door de Geest*. Wat betekent dit? In het Oude Testament wordt al wel voorzeggd dat heidenen delen in het heil van de levende God. Maar het nieuwe is dat tot geloof gekomen heidenen samen met gelovige Joden tot de ene gemeente van Christus behoren. Wij kunnen ons nauwelijks voorstellen hoe ongehoord dit destijds is geweest. Wat had Petrus een moeite om de opheffing van de scheiding tussen jood en heiden te aanvaarden. Daar was een speciaal visioen van de Heilige Geest voor nodig (Hand. 10 : 10 – 16. Vgl. de conclusie die de apostelen trekken in Hand. 11 : 18).

Paulus - dienaar van

Vanaf vers 7 spreekt Paulus over zijn roeping als *dienaar* van het Evangelie. Hij is dat bepaald niet uit eigen beweging geworden. Nee, zijn ambt is *een gave van de genade van God*. Bovendien is het *aan de werking van Zijn kracht* te danken dat Paulus deze taak vervullen kan. In het grondwoord voor 'werking' schuilt ons woord 'energie'. Kunnen we zien waar de apostel zijn energie vandaan haalde! Opvallend is de ootmoedige toon die in vers 8 wordt aangeslagen. Paulus noemt zichzelf *de allerminste van al de heiligen*. Nee, dat is geen nederige hoogmoed of valse bescheidenheid. Hij meent het (zie ook 1 Kor. 15 : 9 en 1 Tim. 1 : 15). We proeven in Paulus' woorden een diepe verwondering. Dat nu uitgerekend hij *onder de heidenen het Evangelie mag verkondigen*, ondanks zijn verleden! Dat wonder heeft de apostel nooit klein gekregen. Integendeel. Het is gaandeweg voor hem al maar groter geworden.

Prachtig hoe de inhoud van het Evangelie beschreven wordt: *de onnaspeurlijke rijkdom van Christus*. Het is een rijkdom die voor ons niet is te doorgronden, noch te bevatten, noch na te rekenen. Doel van de verkondiging is volgens vers 9: *allen verlichten, dat zij mogen*

verstaan wat het is om deel te hebben aan de bovengenoemde *verborgenheid die eeuwenlang verborgen is geweest*. Dat verstaan is een inderdaad een kwestie van verlichting! Hoe zouden we het werk van *God, Die alle dingen geschapen heeft door Jezus Christus*, ooit kunnen verstaan zonder verlicht te worden door de Geest Die werkt via de verkondiging?!

Ook de gemeente verkondigt

In vers 10 komt de apostel met 'een geheel nieuw gezichtspunt' (C. den Boer). Niet alleen Paulus maar ook de gemeente is betrokken bij de verkondiging. Uiteraard door het evangelie door te geven (een roeping voor héél de gemeente van Christus!). Maar ook op een andere manier. Namelijk door er te zijn! Van haar bestaan gaat een boodschap uit richting *de overheden en de machten in de hemel* (vgl. 1 : 21 en 2 : 2). Hiermee zullen allereerst de engelen bedoeld zijn. Het is echter niet uitgesloten dat Paulus ook aan de machten van de duisternis denkt.

Wát wordt er bekend gemaakt? *De veelvuldige wijsheid van God*. Zijn wijsheid blijkt in het uitgedachte heil. Ook nu wijst Paulus op de achtergrond van *Gods eeuwig voornemen in Christus* (vgl. 1 : 11).

Nogmaals de toegang

Met nog een andere gedachte die al eerder naar voren kwam sluit Paulus deze pericoop af. In onze Heere Jezus hebben wij de *toegang tot God* (vers 12). Nieuw ten opzichte van Efeze 2 : 18 is, dat er nu ook sprake is van *vrijmoedigheid, vertrouwen en geloof*. Dat raakt de manier waarop we tot de Heere gaan.

Bij vrijmoedigheid denken wij al gauw aan iets subjectiefs (de een heeft het wel en de ander niet). Maar in de Schrift is vrijmoedigheid allereerst iets objectiefs. Het is de toestemming die de Heere verleent. En op basis daarvan ontvangen we door de Geest het vertrouwen om vrijmoedig tot God te gaan. Letterlijk betekent het griekse woord voor vrijmoedigheid: alles zeggen. Onthoudt het maar als u Gods aangezicht zoekt in het gebed. Voor de Heere behoef je niets achter te houden.

Al met al is er voor de Efeziërs geen reden om

moedeloos te vertragen in het geloof (vers 13). Het paradoxale is dat de Paulus' gevangenschap voor de gemeente een eer (*uw heerlijkheid*) mag zijn. Hoe dat kan? Omdat de apostel het geheim van Handelingen 5 : 41 verstaat.

Want zie, hij bidt

Met het bovenstaand zinnetje gaf de Heere in Handelingen 9 : 11b kort en bondig aan dat Paulus werkelijk veranderd was. Nu, hij is zijn leven lang blijven bidden. Vanaf vers 14 ontmoeten we hem als een voorbidder. En hoe! Priesterlijk bewogen. Dat heeft Paulus niet van een vreemde, maar van de grote Hogepriester.

Het *buigen van zijn knieën* is een uiting van Paulus' ootmoed en kleinheid. Onze houding tijdens het bidden is niet onbelangrijk, al schrijft de Schrift geen bepaalde gebedshouding voor.

Paulus richt zich tot *de Vader van onze Heere Jezus Christus*. Tegelijk is Hij de oorsprong van *al het geslacht in de hemelen en op de aarde* (engelen én mensen). Juist het Vaderschap is een van Gods rijkste eigenschappen. Dat ontdekt ieder die Hem door de Heilige Geest als Vader leert belijden en aanroepen.

Versterking door de Geest

Wat Paulus voor de gemeente vraagt snijdt hout. Er is vier keer sprake van 'opdat'. In de eerste plaats of de Heere *geeft* dat de lezers *innerlijk met kracht versterkt worden door Zijn Geest* (vers 16). Dat is geen overbodige bede. Hoe zouden we weerstand kunnen bieden aan de boze en staande blijven in beproevingen, als we niet van Hogerhand worden bekrachtigd?! Immers: '... onze kracht is klein, de driften veel, en 't hart onrein.' Gelukkig is er sprake van de *rijkdom van Gods heerlijkheid*. De Heere beschikt over meer dan genoeg vermogen om te sterken.

Inwoning van Christus

In de tweede plaats bidt Paulus om *de inwoning van Christus in de harten* van de Efeziërs. Let op het woord wonen in vers 17 dat op het blijvende, het permanente, duidt. Wonen is

iets anders dan logeren. Hoe komt Christus ons hart binnen? *Door het geloof*. Ondertussen is Christus niet tevreden met een bescheiden zolderkamertje in ons leven. Hij wil de Hoofdbewoner zijn zodat ons hele bestaan van Hem doortrokken wordt. Gevolg daarvan is dat we *in de liefde geworteld* (beeld uit de plantenwereld) *en gegrond* / gefundeerd (beeld uit de bouwwereld) zijn.

Vier dimensies

Het derde 'opdat' lezen we in vers 18 als Paulus vraagt of de gemeente *ten volle* de vier dimensies (*breedte, lengte, diepte en hoogte*) kan begrijpen van Ja, van wat? Strikt genomen wordt het niet vermeld. Maar gezien het verband moet *de liefde van God* bedoeld zijn. Omdat Gods liefde onuitputtelijk is, hebben we al de heiligen nodig om er iets van te verstaan. Twee weten meer dan één – dat geldt ook in de geestelijke dingen. Wat kan het verrijkend zijn om samen met anderen het Woord te onderzoeken. Op de vereniging en binnen de gemeente. Niet minder verrijkend is het als we via zendingsarbeiders horen hoe in andere culturen het geloof in de Heere wordt beleefd. Bovendien kunnen we ons leren van heiligen uit het verleden (denk aan de geschriften van bijvoorbeeld de Reformatoren).

Welk doel staat Paulus volgens vers 19 voor ogen? Dat we *de liefde van Christus bekennen, die de kennis te boven gaat*. Met dit laatste is gezegd 'dat de liefde van Christus zo groot en

omvangrijk is dat zij in haar rijkdom nooit volledig gekend kan worden' (L. Floor).

De slotwoorden van vers 19 bevatten het vierde 'opdat'. Het gaat om de *vervulling tot al de volheid van God* (vgl. 1 : 23). 'Het waterpeil van het geestelijk leven mag zo stijgen, dat het komt tot het kennen van alles wat van God kenbaar is' (C. den Boer).

Doxologie

Paulus' gebed loopt uit op een lofprijzing (vgl. het slot van het Onze Vader). Zo'n doxologie moet je niet te veel willen uitleggen en ontrafelen. Dat werkt al gauw ontkrachtend. Het is beter om de verzen 20 en 21 enkele keren hardop te lezen. Om ondertussen Gods grootheid te proeven.

Toch een enkele kanttekening. Schitterend hoe Paulus spreekt over Gods macht. Daardoor is de Heere in staat om *meer dan overvloedig te doen, boven al wat wij bidden of denken*. Wat een aansporing om op het gebed veel te verwachten. God ziet en maakt openingen waar wij voor muren staan. Evenals in vers 7 heeft Paulus het over de *werkzame kracht* van de Heere.

Déze God komt in *de gemeente de heerlijkheid toe*. Door Christus Jezus, onze Middelaar. De allerlaatste woorden worden door dr. L. Floor kort en krachtig als volgt becommentarieerd: 'Door alle tijden heen, door alle generaties van gelovigen tot in eeuwigheid, zal God geprezen worden!' Wat zouden we hierop anders zeggen dan 'Amen'?! Uit de grond van ons hart!

Gespreksvragen:

1. Paulus noemt zichzelf de allerminste van al de heiligen. Als dit geen valse bescheidenheid is, wat is het dan wel? Kunnen wij hier iets van leren?
2. Volgens vers 12 hebben we vrijmoedigheid. Vaak wordt over vrijmoedigheid gedacht en gesproken vanuit de subjectieve beleving (bijvoorbeeld rond het Heilig Avondmaal). Kunnen we daardoor onze vrijmoedigheid ook wegwerpen (zie Hebr. 10 : 35)?
3. Paulus buigt zijn knieën. Hoe belangrijk is een gebedshouding? Probeer persoonlijk te zijn.
4. Waarom wordt in vers 18 de notie 'met al de heiligen' zo sterk benadrukt?
5. Kunt u de vier dimensies van Gods liefde nader invullen? Dus: de breedte van Gods liefde zien we in De lengte van Zijn liefde blijkt in Zo valt er ook wel iets te zeggen over de diepte en de hoogte van die liefde.
6. Welke troost bevat de lofprijzing uit vers 20 – 21? Zouden we in onze gebeden niet nadrukkelijker aandacht moeten hebben voor de aanbidding?

Van de voorzitter...

Ds. W. WESTLAND

Emst

De mannenvereniging in Emst met 25 leden heeft zich opnieuw aangesloten bij onze Mannenbond. We zijn blij dat jullie na enkele jaren toch de draad weer hebben opgevat. Want we hebben elkaar nodig. Als leden van de Mannenbond mogen we elkaar stimuleren en met elkaar meeleven. Daarom fijn, dat jullie weer meedoen. Gods zegen toegewenst bij het onderzoek van Zijn Woord. Het ga de vereniging goed in Emst!

Einde jubileum-jaar

Nu het jaar 2008 naar het einde gaat, sluiten we ook ons jubileum-jaar af. Met dankbaarheid zien we terug op de afgelopen periode. Door verschillende activiteiten kwam onze Mannenbond voor het voetlicht. Te denken valt aan de brief, die naar alle kerkenraden is gestuurd. Daar kwam reactie op. Van verschillende kanten werd informatie gevraagd. Van sommige plaatsen weten we, dat er gewerkt wordt aan de oprichting van een mannenvereniging. We hopen daar meer van te horen. Ook de interviews in enkele bladen en de Bondsdag trokken goede aandacht. Het Referaat van Prof. Dr. G. van den Brink wordt opgenomen in een brochure, die de Gerefor-

meerde Bond laat verschijnen. Al met al is er veel reden om aan het eind van dit jubileum-jaar de Heere te danken. Met de woorden van Psalm 115: Niet ons, o Heere, maar Uwe Naam geef eer, om Uw goedheid en waarheid!"

Feestdagen

Mede namens onze andere bestuursleden wil ik u gezegende Kerstdagen toewensen, en een goede jaarwisseling. Wat komt er een heerlijke boodschap naar ons toe: „Dit is een getrouw woord en aller aanneming waardig, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is, om de zondaren zalig te maken, waarvan ik de voornaamste ben"! (1 Timotheüs 1 : 15). Wie door Gods genade die rijke boodschap persoonlijk leert verstaan, die gaat buigen bij de kribbe van Bethlehem in ootmoed en verwondering: Jezus, mijn Heiland, groot is Uw liefde!

In the picture

Drukke rondom Kerst

Ds. P.J. TEEUW

De kerstdagen liggen weer voor ons. Op eerste en tweede kerstdag zullen in vele gemeenten kerkdiensten gehouden worden,

waarin het heilsfeit van Jezus'geboorte centraal zal staan. Zoals gebruikelijk worden rondom de kerstdagen allerlei andere

kerstsamenkomsten gehouden. Clubs en verenigingen houden allen hun kerstavonden en -middagen. Zanguitvoeringen zijn in bijna elke plaats te beluisteren. Elk jaar komt de gedachte boven – hardop uitgesproken of niet: is dit niet te veel van het goede? Toch gaan we ieder jaar op gelijke voet verder.

Nu zijn daar ongetwijfeld redenen voor. De tijd van het jaar, met zijn donkere avonden, is geschikt om samenkomsten te houden. Bovendien draagt het feit dat Kerst het meest bekende feest is bij de 'wereld' eraan bij dat er veel aandacht aan wordt geschonken. Niet voor niets wordt juist in deze tijd veel evangelisatiewerk verricht. Toch vragen we het ons af: is het niet iets te veel van het goede?

Enige jaren geleden stelde prof. dr. A. van de Beek in zijn boek "De Kring om de Messias" voor om heel het kerstfeest maar af te schaffen. Dit lijkt me wel een erg radicaal standpunt. Dit gaat wel erg ver. Gezien de secularisatie in ons land moeten we, denk ik, zuinig zijn op de christelijke resten die er nog zijn.

Toch prikkelt Van de Beek wel om met een zekere nuchterheid met Kerst om te gaan. Precies diezelfde nuchterheid kwam ik tegen bij Johannes Calvijn. Het kan geen kwaad om eens goed naar hem te luisteren hoe hij met de feestdagen omging. Zeker in het Calvinjaar dat we nu beleven.

Welnu, Calvijn ging nuchter met de feestdagen om. Voor hem was er maar één feestdag: de zondag. In Genève had men echter, nadat Calvijn er verbannen was, een viertal feestdagen ingesteld. Het ging om het kerstfeest, de besnijdenis, de Mariaboodschap en de hemelvaartsdag. Wat doet Calvijn wanneer hij in 1541 weer terugkomt in Genève? Dr. T. Brienens schrijft er in zijn boek *Calvijn en de kerkdienst* (p. 62, 63) het volgende over:

'Wanneer Calvijn in 1541 in Genève terugkomt en zijn werk hervat, sluit hij zich bij de ingevoerde feestdagen aan, al laat hij onder-

tussen goed horen wat zijn eigenlijke mening is. Het is fout de ene dag boven de andere te achten, te menen Gode een dienst te bewijzen door dagen waar te nemen en zich uit te leven in losbandigheid op zulke dagen. Toch zijn in 1550 de vier feestdagen geheel afgeschaft. Op voorstel van Calvijn besloot men reeds in 1544 op deze vier dagen slechts één kerkdienst te houden waarna ieder vrij zou zijn om te werken of te rusten. Toen men dit praktisch begon uit te werken, ontstond er rumoer in de stad en kwamen er vechtpartijen tussen hen die gingen werken en hen die wilden rusten. Calvijn vroeg daarom in 1550 de Raad daarin orde te scheppen. Tot zijn verbazing besloot de Raad toen zomaar tot algehele afschaffing van de verplichting tot het houden van de feestdagen. Zo gebeurt het, dat Calvijn op 25 december 1551, elders de 1^e Kerstdag, preekt over Micha 5: 6vv. Op diezelfde datum in 1555 handelt hij over

Deuteronomieum 21: 10-14, hoe men handelen moet met een krijgsgevangen vrouw! Er is op deze dag wel een kerkdienst, niet omdat het Kerst is, maar omdat het woensdag is en Calvijn aan de beurt is om te preken en hij juist aan dit bijbelgedeelte toegekomen is met zijn door-de-weekse preken. Overigens is het een gewone werkdag in Genève. Dit betekent overigens niet, dat Calvijn in het geheel geen aandacht schonk

aan het kerkelijk jaar. De kerstprediking vond in Genève wel degelijk plaats, maar dan niet op 25 december maar op de zondag daarvoor of daarna'.

Uiteraard moeten we Calvijns mening zien tegen de achtergrond van de vele feestdagen in zijn tijd. Zojuist schreef ik al dat ik niet wil pleiten voor het afschaffen van de kerstdagen.

Wat echter wel principieel is, is dat Pasen en Pinksteren in de Bijbel de hoofdfesten zijn. Zo was het in de Vroege Kerk. Daar moeten we weer naar terug. Maar moeten daarvoor wellicht eerst de vervolgingen komen? Want juist de vervolgte kerk put zoveel moed en troost uit het grote heilsfeit van Pasen: Jezus leeft.

Wijzigingen adresboekje 2008

De volgende wijzigingen hebben plaatsgevonden:

- 1) De MV "Bewaar het pand u toebetrouwd" te Waarder (blz. 13) heeft een nieuwe penningmeester dhr. G. Treur, Hogebrug 25, 3421 TE Oudewater.
- 2) Een correctie voor de MV "Boaz" te Hilversum (blz. 5): voorzitter is dhr. W. Jansen en hij is verhuisd naar Utrechtseweg 26-1, 1213 TT Hilversum; de secretaris is dhr. C.M. Bevelander, Laan van de Heelmeesters 19, 1211 MT Hilversum en penningmeester is dhr. G. Kreuning, Oude Torenstraat 6, 1211 BV Hilversum.
- 3) De MV "Graaft en verdiept" te Bodegraven (blz. 11) heeft een nieuwe secretaris: dhr. O. van der Weide, Nieuwstraat 19, 2411 EJ.
- 4) De vorige keer is vermeld, dat dhr. H.J. van der Goor, IJsselmeerweg 8, 8081 KG Elburg, de nieuwe secretaris is van de Streek Nunspeet (blz. 31), maar dat moet zijn dhr. H.J. van het Goor.

Met vriendelijke dank voor uw medewerking,

Ds. J. van Dijk, secr.
e-mail: ds.j.vandijk@hetnet.nl

Oproep stafleden

Oproep stafleden voor de vakantieweken voor mensen met een lichamelijke of verstandelijke handicap/beperking.

De Bond van Hervormde Vrouwenverenigingen op Gereformeerde Grondslag organiseert elk jaar negentien vakantieweken. Voor de verzorging en begeleiding van de gasten zijn veel hulpvaardige vrijwilligers nodig. We roepen ieder, zowel mannen als vrouwen, die zich tot dit werk voelen aangetrokken, op om een week mee te helpen als staf lid. We denken aan predikanten, artsen, verpleegkundigen, verzorgenden, leerkrachten, huisvrouwen, fysiotherapeuten, studenten en anderen die zich tot dit werk voelen aangetrokken. Voor de weekenden op de boot hebben we brandweer mensen nodig.

Aanmelding: Stafleden die eerder mee zijn geweest moeten zich weer opnieuw aanmelden. U kunt een formulier downloaden via onze website:

www.hervormdevrouwenbond.nl.

Ook vindt u op de website informatie over de data van de vakantieweken. U kunt u ook aanmelden bij de volgende contactpersonen.

Opgave van stafleden voor de weken van gasten met een lichamelijke handicap:

Mevr. B. Nap-Boer, Dorpsstraat 180, 6741 AR Lunteren. Tel. 0318-483717.

E-mail: bnapboer-hetnet.nl. (De leeftijdsgrens is tussen 19-60 jaar).

Opgave van stafleden voor de weken van gasten met een verstandelijke handicap:

Mevr. drs. H.C. Volders, Ottersgat 4, 3871 CS Hoevelaken. Tel. 033-2535010.

E-mail: hcvolders@filtnet.nl. (De leeftijdsgrens is tussen 18-65 jaar).

De gezamenlijke instructiedag zal gehouden worden D.V. zaterdag 9 mei 2009.

Aanmelding en informatie gasten:

Een vakantieweek voor mensen met een verstandelijke handicap: **Aanmelden:** Mevr. H. de Jong, Forel 10, 2986 RA Ridderkerk. Tel. 0180-430860.

E-mail: hannadejong@filtnet.nl.

Informatie: Mevr. G.A.B. Berkhoff-Prins, Molkenbeekpark 5, 7461 BJ Rijssen. Tel. 0548-517858. E-mail: gberkhoff@orange.nl.

Een vakantieweek voor mensen met een lichamelijke handicap: **Aanmelden:** Mevr. E.C. van Andel-van Bergeijk, Burg. v.d. Schansstraat 46, 4281 LK Andel. Tel. 0183-441774.

E-mail: basdiny.vanandel@hetnet.nl.

Informatie: Mevr. T. Kuijt-Verolme, Dr. Jan Schoutenlaan 2, 1272 DA Huizen. Tel. 035-5251348. E-mail: tkuyt@klikSAFE.nl.

Vakantiewerk Alleenstaanden

De oproep van Dhr. Groeneveld in de Hervormde Vaan van januari 2008, heeft een vervolg gehad. Meerdere mannen zijn met de vakantieweken voor alleenstaanden, welke georganiseerd worden door de Bond van Hervormde Vrouwenverenigingen, mee geweest. Men heeft het heel positief ervaren.

Ook dit jaar bieden we weer alleenstaande man-

nen en vrouwen gelegenheid om op vakantie te gaan. Onder leiding van een predikant en andere stafleden kunt u er eens een week helemaal uit. De Bijbel staat centraal, zodat u niet alleen uitrust maar ook bemoedigd wordt door gezamenlijke kerkgang, gesprek, zang, avondsluitingen en bijbelstudie. Er is volop ruimte voor ontspanning en gezelligheid, een wandeling of fietstocht. De week is geheel verzorgd en het vakantieverblijf is uitstekend van kwaliteit. Mogen we u, D.V., begroeten?

Voor onze gasten geldt dat zij zich helemaal zelfstandig kunnen verzorgen.

Wij bieden u de keuze uit de volgende mogelijkheden:

1. D.V. 4 – 11 juli 2009
Hotel 'Braams' te Gieten
2. D.V. 18 – 25 juli 2009
Bootreis MPS 'Zwaantje'
3. D.V. 8 – 15 augustus 2009
Conferentiecentrum 'Kaap Doorn' te Doorn

Voor inlichtingen, een folder van onze vakantieweken en aanmelding kunt u terecht bij: mevr. A. Bouma-Groothuis, tel.: 038-3325993.

Overlijdensberichten

"Maar de HEERE zal overdag Zijn goedertierenheid gebieden; 's nachts zal Zijn lied bij mij zijn, een gebed tot de God van mijn leven"
Psalm 42 : 9

Op vrijdag 28 november 2008 heeft de Heere plotseling van ons weggenomen ons trouw meelevend lid

JAN DIRK STAM

in de leeftijd van 75 jaar.

Wij gedenken in dankbaarheid zijn betrokkenheid bij onze vereniging en zijn inbreng tijdens de verenigingsavonden.

De Heere schenke troost en kracht aan zijn vrouw, kinderen en kleinkinderen.

Bestuur en leden van de
Mannenvereniging
"Eén door het Woord" te Lelystad

Lelystad, november 2008.

*Maar de Heere zal uitkomst geven,
Hij, die 's daags Zijn gunst gebiedt*
Ps. 42 : 5a berijmd

Op 12 november 2008 nam de Heere uit ons midden weg ons lid

DIRK JOHANNES VAN LEEUWEN

op de leeftijd van 82 jaar.

De Heere trooste de achterblijvende familie.

Bestuur en leden van de
M.V. „Elimelech”
te Bruchem, Kerkwijk en Delwijnen

November 2008.

„Mijn genade is u genoeg”

Met droefheid geven we u kennis dat de Heere tot Zich heeft genomen ons trouw lid

ADRIAAN DEKKERS

in de leeftijd van 77 jaar.

De Heere sterke en vertrooste zijn vrouw en kinderen, en allen die hem lief en dierbaar waren.

Bestuur en leden van de
Mannenvereniging „Troffel en Zwaard”

Sprang-Capelle, december 2008.

*De HEERE zal uw uitgang en uw ingang bewaren,
van nu aan tot in der eeuwigheid.*
Psalm 121 : 8

Met droefheid namen wij kennis van het overlijden van ons trouw en meelevend lid

CO SPIES

op de leeftijd van 69 jaar.

Met dankbaarheid denken wij aan de jaren, die hij als lid in ons midden mocht zijn. De Heere vertrooste zijn vrouw, kinderen en kleinkind in hun verdriet.

Bestuur en leden van de
Mannenvereniging Johannis Pistorius

Woerden, oktober 2008.

Boekbespreking

P.A. de Rover: "De kerk die werft". Uitgeverij Groen, Heerenveen 2008. Gebonden, 443 pag. Prijs € 29,95.

Het boek dat ter recensie werd aangeboden is een zendingsboek. De inhoud biedt de lezer meer dan 70 verhalen vanaf de aposteltijd na Pinksteren tot in de 21^e eeuw. Het is een voorlees- en vertelboek der zending. Reeds eerder (in 1958) verscheen het boek onder de titel "De kerk op mars" van de hand van de auteur – onderwijzer P.A. de Rover. Het boek was een aanvulling op zijn vertelboek van de kerkgeschiedenis, getiteld "De strijdende kerk".

Het boek "De kerk die werft" is herschreven door drs. I.A. Kole. Het was al lange tijd niet meer verkrijgbaar en verscheen nu aangevuld met nieuwe verhalen.

Het aantrekkelijke van dit boek is dat twin-

tig eeuwen zendingsgeschiedenis in verhaal-vorm verteld worden. Door de variatie in de verhalen boeit het boek. Een bonte rij van landen en volken komen aan de orde, soms door onbekende geschiedenissen. De Rover deelde de geschiedenis van de zending in vijf perioden in. De indeling nam de auteur over van J.H. Bavinck. De laatste periode bestaat uit nieuwe verhalen.

In deze nieuwe editie zijn verschillende wijzigingen aangebracht. Niet alleen de titel is veranderd, maar drs. Kole heeft ook de informatie die na elk hoofdstuk werd vermeld, weg gelaten. Deze achtergrondinformatie wordt helaas gemist.

Waardevol zijn de toegevoegde hoofdstukken over de verhouding kerk en Israël en zending in een ontkerstende wereld. Wie echt interesse heeft in de zendingsgeschiedenis vindt hier een boek dat kennis verrijkt.

M.P.

Inhoudsopgave 2008

WOORDEN VAN KOHLBRUGGE:

Nieuwjaar	j- 2
Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij mij verlaten? (Matth. 27 : 46b)	f- 2
Maar nu, Christus is opgestaan van de doden en de Eersteling geworden van degenen, die ontslapen zijn. (1 Corinthe 15 : 20)	m- 2
En Hij leidde hen buiten tot aan Bethanië, en Zijne handen opheffende, zegende Hij hen. (Lukas 24 : 50)	a/m- 2
De loopbaan	j/j- 2
Hij is mijn	a- 2
Het mooiste papier en het kleinste vlammetje	s- 2
Ziet op de Hand!	o- 2
Hij liet u dopen	n- 2
God is genadig Lucas 1 : 5-13	d- 2

MEDITATIES:

Een gebed om Gods licht Psalm 4 : 7	j- 3
---	------

Verzoening 2 Korinthe 5 : 19	f- 3
De dwalende schapen Jesaja 53 : 6	m- 3
Met hart en mond Romeinen 10 : 9	a/m- 3
De hand op het offer Leviticus 1 : 4a	j/j- 3
Ik zal u niet begeven en Ik zal u niet verlaten Hebreëen 13 : 5b	a- 3
Ik kan alles! Filippienzen 4 : 13	s- 3
Levende stenen 1 Petrus 2 : 5	o- 3
Openingswoord Bondsdag 2008	n- 3
„Toen zei ik, zie ik kom!” Psalm 40 : 8a	d- 3

BIJBELSTUDIES O.T.:

Nehemia 8	j- 4
Nehemia 9	f- 4
Nehemia 10	m- 4

Nehemia 12.....	a/m- 5
Nehemia 13.....	j/j- 4
1 Koningen 19 : 19-21 en	
2 Koningen 2 : 1-14.....	a- 4
2 Koningen 2 : 15-25	s- 4
2 Koningen 3.....	o- 4
2 Koningen 4 : 1-7	n- 6
2 Koningen 4 : 8-37	d- 4

BIJBELSTUDIES N.T.:

De rijke man en de arme Lazarus	
Lukas 16 : 19-31	j- 7
De genezing van de tien melaatsen	
Lukas 17 : 11-19.....	f- 7
De gelijkenis van de onrechtvaardige rechter	
Lukas 18 : 1-8.....	m- 6
De gelijkenis van de farizeeër en de tollenaar	
Lukas 18 : 9-14.....	a/m- 7
Zacheüs	
Lukas 19 : 1-10.....	j/j- 7
Bijbelstudies over de brief aan Efeze.....	a- 7
Loflied op Gods verkiezende liefde	
Efeze 1 : 1-10.....	a-8
Verzegeld met de Geest	
Efeze 1 : 11-23.....	s- 7
Sola Gratia	
Efeze 2 : 1-10.....	o- 7
In Christus vrede voor Joden en heidenen	
Efeze 2 : 11-22.....	n- 9
Apostelschap en voorbede	
Efeze 3.....	d- 7

VAN DE VOORZITTER:

j-10; f-10; m-9; a/m-10; j/j- 10; a-11; s-11; o-11; n-12; d-11

OPMERKELIJK:

Is God een probleem?	j-11
Het heiligdom des Heeren	f-10
Wat is bevinding?.....	m-10
Wereldgelijkvormigheid.....	a/m-11
Het smalle plankje	j/j-10
Is bekering uit de tijd?	a-12

IN THE PICTURE:

In the picture	s-11
Les geven en les krijgen	o-12
Herbezinning op de ambten?	n-13
Drukte rondom Kerst	d-11

VRIJE ONDERWERPEN:

Vanaf het begin...!	
Art. 15 Ned. Geloofsbelijdenis	j-12
Uitverkoren in Christus!	
Artikel 16 Ned. Geloofsbelijdenis.....	f-11
Als een vis in het web?.....	m-11

Jaarverslag 2007-2008	m-13
Verslag van de Huishoudelijke Vergadering op 05-04-2008 te Gouda.....	a/m-12
De navolging van Christus	a/m-14
De menswording van Christus!	
N.G.B. artikel 18 en 19	a/m-17
De voorbede van Christus	
Ned. Geloofsbelijdenis, artikel 26	j/j-11
Hoe maken wij Israël jaloers?	j/j-13
De kerk een wonder	
Ned. Geloofsbelijdenis, art. 27-29	a-13
De zending hoort er bij!.....	s-12
Blijven in hetgeen we geleerd hebben.....	o-13
Waarheen, pelgrims?.....	n-14

ORGANISATIENIEUWS:

Wijzigingen adresboekje 2005	j-14
Vakantiewerk Alleenstaanden.....	j-14
Vakantieweken Alleenstaanden	j-14
Exploitatie-rekening 2007	f-14
Wijzigingen adresboekje 2005	f-15
Uitnodiging Huishoudelijke Vergadering..	f-16
Wijzigingen adresboekje 2005	m-15
Uitnodiging Huishoudelijke Vergadering..	m-16
Wijzigingen adresboekje 2005	a/m-19
Wijzigingen adresboekje 2008	a/m-19
Jaargangen Hervormde Vaan	a/m-20
Wijzigingen adresboekje 2008	j/j-16
Wijzigingen adresboekje 2008	a-15
Gezamenlijke startavond	a-15
Streekvergaderingen	a-15
Regionale themadagen	a-15
Wijzigingen adresboekje 2008	s-14
Regionale themamorgen	
regio midden-Nederland	s-15
Uitnodiging jubileum Bondsdag 2008	s-16
Wijzigingen adresboekje 2008	o-13
Jubileum - Bondsdag	o-14
Uitnodiging jubileum Bondsdag 2008	o-16
Wijzigingen adresboekje 2008	n-15
Wijzigingen adresboekje 2008	d-13
Oproep stafleden	d-13
Vakantiewerk Alleenstaanden.....	d-13

BOEKBESPREKINGEN:

„Dagelijkse omgang met God”	
(Matthew Henry)	j-14
„Genade brengt me thuis” (John. Newton)	j-15
„Waar U ons zendt” (Tineke Smith)	j-15
Man en vrouw in bijbels perspectief	
(Ds. C. den Boer (sam.).....	a/m-20
Vervolg om Jezus' wil	
Drs. P.J. Vergunst (red.).....	s-15
„De kerk die werft”	
P.A. de Rover	d-15

ADVERTENTIES:

j-15; f-15; m-15; a/m-20; j/j-16; a-16; s-15; o-15; n-16 en d-14